

УДК 657

Якубішин Ольга

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ ДИСТРИБ'ЮТОРСЬКИХ КОМПАНІЙ

Yakubishyn Olha

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

WAYS TO IMPROVE THE ORGANIZATION OF INVENTORY ACCOUNTING IN DISTRIBUTION COMPANIES

Сучасний бізнес, особливо в умовах динамічного ринкового середовища, стикається з необхідністю ефективного управління запасами. Один із найважливіших аспектів управління матеріальними цінностями є організація обліку запасів. Це ключовий елемент у забезпеченні стабільності виробництва, зниженні фінансових втрат та підвищенні конкурентоспроможності підприємства. Елементи, які включаються до складу запасів, залежать від особливостей підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємства різних сфер діяльності, відіграють важливу роль при визначенні результатів господарської діяльності та при висвітленні економічної інформації про фінансовий стан суб'єктів господарювання. Спроможність ефективно управляти запасами визначає успіх бізнесу в умовах високого конкурентного ринкового середовища. Головна мета обліку запасів – це забезпечення точної та достовірної інформації про кількість, вартість та стан запасів на підприємстві. Для ефективного управління ресурсами, уникнення втрат та оптимізації витрат.

Проблемам організації обліку товарних операцій присвячена значна кількість наукових праць як зарубіжних так і вітчизняних вчених, зокрема, Ф. Ф. Бутинця, Н. Н. Грабової, В. Н. Добровського, Ю. В. Бакуна, І. О. Бланка, Г. В. Блакити, І. О. Гладій, О. М. Дзюби, Т. О. Тарасової, А. В. Янчева, І. Г. Волошан та інших. Однак, поряд з важливими науковими результатами, на сьогоднішній день залишаються невирішеними проблеми теоретичних та методологічних аспектів обліку товарних операцій на підприємствах торгівлі.

Державою встановлені відповідні правові норми, що регулюють всі операції, які пов'язані з бухгалтерським обліком товарів. Вони містять основні положення та норми, що ґрунтуються на обов'язковому їх дотриманні. Законодавчо такі норми закріплені у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]. Він визначає принципи організації, ведення обліку, а також складання та подання фінансової звітності відповідним органам. Основним нормативним документом, що визначає методологічні основи обліку запасів, зокрема і товарів, виступає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». В ньому наводяться основні терміни, визнання та оцінка запасів, розкриття інформації про запаси в примітках до фінансової звітності, а також додаток з прикладами [2].

Стан товарних запасів істотно впливає на показники господарсько-фінансової діяльності підприємства: обсяг обороту роздрібною торгівлю та витрати на продаж товарів, а, отже, і прибуток від продажу, стан матеріально-технічної бази, величину оборотних коштів, рівень забезпеченості власними оборотними засобами [3].

Заходи щодо вдосконалення фінансово-господарської діяльності полягають у здійсненні комплексу заходів: удосконалення менеджменту, підвищення ефективності продажів, організація та впровадження нових напрямів продажу,

конкурентоспроможності товарів та послуг, зниження витрат виробництва, покращення фінансово-економічних результатів діяльності [3].

Для ефективного управління товарними запасами необхідно забезпечити максимальну відповідність обсягу, структури, розміщення та руху товарних запасів з метою нарощування товарообігу при мінімальних витратах в умовах створення стабільного асортименту товарів. Прискорення товарообігу дозволить знизити товарні втрати, скоротити потребу у банківських кредитах, складських площах, технологічному обладнанні, а, отже, підвищити рентабельність торгової діяльності загалом. Дистриб'юторському підприємству можна запропонувати два основні варіанти вдосконалення товарообігу: 1) скорочення закупівлі тих товарів, які не користуються поточним попитом; 2) збільшення закупівлі продукції, яку можна досить швидко та вигідно продати. Як шляхи прискорення товарообігу можна виділити наступні пропозиції: удосконалення товароруку та нормалізація розміщення товарних запасів; повне та ритмічне виконання планів господарської діяльності; удосконалення організації торгівлі, впровадження прогресивних форм та методів продажу; мінімізація запасів господарських матеріалів. Оптимізація управління запасами на підприємствах має ґрунтуватися на грамотному плануванні товарних запасів, яке являє собою складний процес, що включає аналіз їх стану та тенденцій зміни, обґрунтування необхідної величини товарних запасів, оцінку їх з погляду відповідності вимогам, що висуваються та здійснення економічних організаційно-технічних заходів щодо їх підтримки відповідно до цих вимог. При цьому ключовими ланками у плануванні є обґрунтування рекомендованої величини товарних запасів у днях та сумі за зазначеними структурними одиницями підприємства та розрахунок норматив товарного запасу у сумі. Через встановлення необхідної величини досягаються цілі та завдання планування. Вони полягають у визначенні оптимальної кількості товарних запасів, які мають забезпечити безперебійну торгівлю товарами при мінімальних витратах на створення, зберігання та керування ними у всіх структурних одиницях підприємства. Одним із найефективніших методів оптимізації управління товарними запасами є використання в компанії корпоративної інформаційної системи, основною перевагою якої є можливість роботи в реальному часі, "прозорість" і відповідно, оптимізація бізнес-процесів, можливість прогнозування результатів діяльності компанії, керування компанією на якісно новому рівні.

У результаті можна дійти висновку, що ефективність використання товарних запасів залежить насамперед від уміння керувати ними, покращувати організацію торгівлі, підвищувати рівень комерційної та фінансової роботи, на що й мають бути спрямовані зусилля досліджуваного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996- XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14> (дата звернення 11.08.2021).
2. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку Мінфін України; Наказ, Положення від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення 02.02.2023).
3. Нестеренко О. О. Облік та внутрішній аудит товарних операцій у підприємствах роздрібної торгівлі: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09. Харків, 2011. 217 с.
4. Бурлан С.А., Панченко І.М. Облікове забезпечення управління товарними запасами на підприємствах оптової торгівлі. Ефективна економіка. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7422>